

vann fra fjell til fjord

ÅRSRAPPORT 2016

NORDRE FOSEN VANNOMRÅDE

Godkjent av vannområdeutvalget den 08.02.17

Innhold

Formål.....	2
Organisering	2
Regnskap	3
Driftsregnskap	3
Prosjektregnskap	3
Prosjekter	5
Undersøkelse av begroingsalger og kjemiske støtteparametere på 40 lokaliteter	5
Undersøkelse av Botn i Rissa	5
Undersøkelse av Herfjorden, Osen og Vågen ved Storfosna	5
Undersøkelse av Eidsvatnet i Bjugn kommune	5
Prosjekt spredte avløp.....	6
Prosjekt «Klimatilpasning innenfor natur- og miljøsektoren»	6
Gjennomføring av miljøtiltak.....	6
Møteaktivitet i 2016	6
Nytt fra vannregion Trøndelag	7
Ny organisering av vannregion Trøndelag.....	7
Godkjenningen av regional vannforvaltningsplan.....	7
Handlingsprogram for 2017	8
Vedlegg 1	9

Formål

Vannområdeutvalget for Nordre Fosen vannområde er et samarbeidsorgan mellom lokale og regionale myndigheter på Fosen, der formålet er å ivareta og forbedre miljøtilstanden i vannressursene. I henhold til vannforskriften skal vannområdet bidra til en helhetlig og kunnskapsbasert vannforvaltning. Dette krever samordning mellom berørte sektorer og myndigheter. Vannområdet skal også legge til rette for lokal medvirkning i vannforvaltningen.

Organisering

Vannområdeutvalget har tidligere vært et samarbeid mellom kommunene Osen, Roan, Åfjord, Rissa, Bjugn og Ørland. Leksvik kommune vedtok å delta i vannområdeutvalget på kommunestyremøtet den 15.12.16. Vedtaket kom som en følge av at vannregionutvalget (09.12.16) har vedtatt å endre grensene til vannområdet, slik at hele Leksvik, halve Inderøy og Verrabotn nå er inkludert i Nordre Fosen. Tabell 1 viser representantene i vannområdeutvalget ved utgangen av 2016. Figur 1 viser kart over vannområdet, i henhold til vedtaket i vannregionutvalget.

Tabell 1: Representanter i vannområdeutvalget, ved utgangen av 2016

	Representant	Vara
Åfjord	Jon Husdal (SP) - leder	Walter Solberg (AP)
Rissa	Rune Schei (H)	Petter Harald Kimo (AP)
Ørland	Birger Austad (H)	Bjørnar Dahlberg (FRP)
Bjugn	Hans Eide (SP)	Per Odd Solberg (BB)
Osen	Trygve Rånes (SP)	Tore Bjørsvik (FRP)
Roan	Einar Eian (H)	Erik Jakobsen (AP)
Leksvik	Rannveig Skansen (SV)	Kurt Håvard Myrabakk (FRP)

Figur 1: Grensen til Nordre Fosen vannområde, i henhold til vedtak i vannregionutvalget den 09.12.16, er vist i oransje.

Regnskap

Driftsregnskap

Vannområdets driftsutgifter dekkes av egenandeler fra de deltagende kommunene, og tilskudd fra Sør-Trøndelag Fylkeskommune. Tilskuddet fra fylkeskommunen ble mindre i 2016 enn budsjettet. Prosjektleder for vannområdet var i permisjon fra september 2015 til mars 2016. Utgifter til lønn er dermed noe mindre enn budsjettet.

Tabell 2: Driftsregnskap

	Budsjett 2016	Regnskap 2016
Inntekter		
Tilskudd STFK	250 000	150 000*
Bjugn kommune	60 000	60 000
Osen kommune	30 000	30 000
Rissa kommune	70 000	70 000
Roan kommune	30 000	30 000
Ørland kommune	60 000	60 000
Åfjord kommune	50 000	50 000
SUM	550 000	450 000
Utgifter		
Lønn	350 000	325 199
Reisekostnader	12 000	35 303
Møter	6 000	3 076
Overvåkning/prosjekter	182 000	76 750
Div utgifter		13 185
SUM	550 000	453 513
Balanse	-	3 513

*utbetalt som tilskudd for tre år i 2015

Per 31.12.16 har vannområdet 729 286 kr på fond. Disse midlene er i stor grad oppsparte prosjektmidler, og vil brukes i 2017 på prosjekter som startet opp i 2015 og 2016.

Prosjektregnskap

Prosjektene er pågående prosjekter som ble startet opp i 2016 eller tidligere, og som vil fortsette i 2017. Prosjektregnskapene går derfor ikke i balanse. Totalen av prosjektregnskapene går inn på driftsbudsjettet, under posten «overvåkning/prosjekter». Egeninnsats er ikke medregnet i prosjektregnskapene angitt her.

Tabell 3: Prosjektregnskap

Botngårdselva	
<i>Midler</i>	
Tilskudd fra STFK	197 000
<i>Utgifter</i>	
Konsulent K.O. Myhre	19 210

Balanse	177 790
Botn	
<i>Midler</i>	
Skjønnsmidler til overvåkning	100 000
<i>Utgifter</i>	
Analyse av vannprøver Eurofins	28 019
Balanse	71 981
Klimatilpasning	
<i>Midler</i>	
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	100 000
<i>Utgifter</i>	
Lønn prosjektleder	11 312
Balanse	88 688
Miljøovervåkning	
<i>Midler</i>	
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, til Skauga	20 000
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, til Stordalselva	10 000
FMST, til marin overvåkning Monstadbukta	72 000
Andel Skauga Elveeierlag	15 000
Skjønnsmidler til overvåkning FMST	475 000
SUM	592 000
<i>Utgifter</i>	
Lønn ekstrahjelp	15 299
Div. utstyr og porto	4 526
Vannhentere	16 800
Konsulenttjenester	807 583
SUM	844 208
Balanse	- 252 208
Prosjekt spredte avløp	
<i>Midler</i>	
Skjønnsmidler	(Fikk 200.000 fra skjønnsmidler i 2014)
<i>Utgifter</i>	
Kurs	7 000

Utkjøp av prosjektleder fra Bjugn kommune	156 000
SUM	170 000
Balanse	-163 000

Prosjekter

Aktiviteten i vannområdet er i stor grad knyttet til prosjekter. Her følger en oversikt aktiviteter i 2016.

Undersøkelse av begroingsalger og kjemiske støtteparametere på 40 lokaliteter

I 2016 samlet kommunene regelmessig inn vannprøver fra 40 ulike bekkelokaliteter. Lokalitetene ble også undersøkt for begroingsalger av Therese Fosholt Moe fra NIVA. Hensikten med undersøkelsene var å vurdere grad av forurensning fra næringssalter, som kan stamme fra avløpsanlegg og jordbruket. De utvalgte bekkene er høyt prioriterte, og har mål om god økologisk tilstand innen 2021. Resultatene fra undersøkelsene vil være sentrale for å vurdere om det er behov for tiltak mot forurensning.

Se vedlegg 1 for liste over de ulike lokalitetene som ble undersøkt. Lokalitetene kan også sees på kart via [denne lenken](#).

Undersøkelse av Botn i Rissa

Rissa kommune har gjennom mange år overvåket konsentrasjonen av oksygen, nitrogen og fosfor i Botn. I 2016 ble historiske data fra 2007-2015 sammenfattet. Rapporten kan leses på hjemmesiden til vannområdet, <http://vannportalen.no/vannregioner/trondelag/vannomrader/nordre-fosen/>.

De historiske dataene gir et innblikk over hvordan tilstanden i Botn har utviklet seg de senere årene. På 1980- og 1990-tallet var tilstanden svært dårlig, med vond lukt, lite fisk og oksygenvinn under 8-9 meters dyp. I 1992 ble det installert et bobleanlegg som blåser luft inn i de oksygenfattige vannmassene. Det har også blitt gjennomført miljøtiltak i jordbrukssektoren. Tilstanden er nå kraftig forbedret, men det er fortsatt en veg å gå dersom målet om god økologisk tilstand skal nås.

I 2016 ble det utarbeidet et nytt overvåkningsprogram for Botn. Kommunen har samlet inn prøver av planteplankton, oksygen og næringssalter, i henhold til vannforskriftens veildere. I 2017 skal prøvetakingen videreføres. Det er også planer om å undersøke bunndyrsfaunaen. Dette vil gi en sikrere klassifisering av dagens tilstand i Botn.

Undersøkelse av Herfjorden, Osen og Vågen ved Storfosna

I 2016 ble et treårig overvåkningsprosjekt for Herfjorden, Osen og Vågen avsluttet. Kommunene/vannområdet har samlet inn vannprøver ca. 15 ganger i året i løpet av tre år. I 2016 ble også bunnfaunaen i Herfjorden og Vågen undersøkt, og det ble samlet inn sediment- og blåskjellprøver for analyse av miljøgifter. Sluttrapporten ventes tidlig i 2017. Resultatene vil gi kunnskap om miljøtilstanden i de tre vannforekomstene.

Undersøkelse av Eidsvatnet i Bjugn kommune

I 2015 ble det samlet inn en del vannprøver fra Eidsvatnet og tilløpsbekker. På bakgrunn av dette ble det laget et forurensningsregnskap for fosfor. Denne overvåkingen ble videreført i 2016. Rapporten publiseres på vannområdets nettsider når denne er klar.

Prosjekt spredte avløp

Vannområdet fikk i 2014 skjønnsmidler til å lage en felles tiltaksplan for spredte avløp. Dette arbeidet pågår fortsatt. I løpet av 2016 har det blitt utarbeidet et ferdig planutkast med sonkart for hver kommune. På slutten av året vedtok de fleste kommunene i vannområdet å øke slamtømmingsgebyret for å finansiere en felles ressurs (100 %) til arbeidet med spredte avløp på Fosen. Kommunene plikter å gå på tilsyn til private avløpsanlegg, samt sørge for at avløpsanleggene ikke forurensrer miljøet.

Prosjekt «Klimatilpasning innenfor natur- og miljøsektoren»

Vannområdet har blitt invitert med på et nasjonalt prosjekt om klimatilpasning innenfor natur- og miljøsektoren. Prosjektet ble til som en oppfølging av Klimaprojekt Troms, som omhandlet behov og metoder for å ivareta klimatilpasning i arbeidet med samfunnssikkerhet i planlegging etter plan- og bygningsloven. Resultatet av Klimaprojekt Troms ble blant annet veilederen «Klimahjelperen». Formålet med dette prosjektet er å se på klimatilpasning innen miljøforvaltningens fagområder, etter samme lest som Klimaprojekt Troms. Fylkesmannen i Troms er prosjektleder, med Sør-Trøndelag og Sogn og Fjordane som deltakende fylker. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, sammen med vannområdet, skal spesielt se på hvordan en kan ivareta miljømålene etter vannforskriften i kommunal planlegging i lys av klimaendringene.

Gjennomføring av miljøtiltak

Fra 2017 skal gjennomføring av tiltakene i tiltaksprogrammet rapporteres til vannregionmyndigheten årlig. I følge vannforskriftens § 25 skal tiltakene være «operative» senest tre år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt – det vil si i desember 2018. I følge regional vannforvaltningsplan skal de fleste vannforekomstene oppnå god økologisk tilstand innen 2021.

Flere vassdragsprosjekt er igangsatt, men foreløpig har få konkrete tiltak blitt gjennomført. Følgende prosjekter er i gang:

- I Skauga i Rissa er det lagt ut store steiner på en avgrenset strekning for å bedre oppvekstvilkårene til ungfisk. Prosjektet videreføres, og det er ønske om å gjennomføre tiltak på flere strekninger, samt tiltak i sidebekker. Den viktigste påvirkningen i elva er vannkraftregulering, men vassdraget er ikke prioritert for tiltak innen vannkraftsektoren.
- I Botngårdselva i Bjugn har vannområdet fått et tilskudd fra Fylkeskommunen for å gjennomføre fiskevandringstiltak ved en gammel mølledemning oppstrøms krysningen av fylkesvegen. Prosjektet er satt på vent fordi Vegvesenet også må gjennomføre vandringstiltak i kulverten under fylkesvegen. Det er dialog mellom vannområdet, Fylkeskommunen som vegeier og Vegvesenet om dette.
- Det er lagt ut gyttegrus på strekninger i Balsnesvassdraget. Prosjektet sees i sammenheng med restaureringen av Rusasetvatnet. Det er planer om å gjennomføre flere habitattiltak, samt tiltak mot forurensning i elva.

I tillegg til de konkrete vassdragsprosjektene vil forhåpentligvis «tiltaksplan spredte avløp» ha stor effekt på vannmiljøet i mange vassdrag. Det er behov for øket innsats innenfor landbrukssektoren, spesielt for å minske avrenning og sikre tilstrekkelig kantvegetasjon langs vassdrag.

Møteaktivitet i 2016

Tabell 4 viser oversikt over møter i vannområdet i 2016. Mindre, uformelle arbeidsmøter eller møter i vannregion Trøndelag er ikke med i oversikten.

Tabell 4: Møteaktivitet internt i vannområdet i 2016

Dato	Type møte	Politisk nivå	Administrativt nivå	Referansegruppe/ lag/ foreninger/grunneiere
18.04.16	Prosjektgruppemøte spredte avløp		X	
26.04.16	Møte om Botgårdselva		X	X
26.04.16	Møte om Eidsvatnet		X	X
26.04.16	Møte om Balsnesvassdraget		X	X
09.05.16	Vannområdeutvalget	X		
26.05.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Ørland kommunestyre	X		
26.05.16	Arbeidsmøte om spredte avløp, Bjugn kommune		X	
09.06.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Rissa kommunestyre	X		
15.06.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Osen kommunestyre	X		
16.06.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Roan kommunestyre	X		
16.06.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Åfjord kommunestyre	X		
28.06.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Bjugn kommunestyre	X		
23.09.16	Prosjektgruppemøte spredte avløp		X	
12.10.16	Vannområdeutvalget	X		
10.11.16	Orientering om prosjekt spredte avløp, Rissa kommunestyre	X		
10.11.16	Orientering om regional vannforvaltningsplan og Nordre Fosen vannområde, Leksvik kommunestyre	X		
30.11.16	Folkemøte om Balsnesvassdraget			X

Nytt fra vannregion Trøndelag

Ny organisering av vannregion Trøndelag

Fylkestingene vedtok i 2016 å opprette en politisk styringsgruppe for vannregion Trøndelag. Styringsgruppen skal bestå av lederne i vannområdeutvalgene, samt leder og nestleder i vannregionutvalget. Styringsgruppen kommer i tillegg til vannregionutvalget, og skal gi tettere politisk oppfølging i vannregionen. Nytt organisasjonskart kan sees på <http://vannportalen.no/vannregioner/trondelag/organisering/>

Godkjenningen av regional vannforvaltningsplan

Regional vannforvaltningsplan ble godkjent av Klima- og miljødirektoratet i juli 2016. Godkjenningen medførte en del endringer i planen, spesielt for kraftregulerte vannforekomster. Ambisjonsnivået for miljøtiltak i slike kan sies å være nedjustert:

- Samtlige kraftregulerte vannforekomster i Nordre Fosen vannområde har fått utsatt frist til å nå miljømålet
- I vannområdet er det kun Teksdalselva og Arnevikelva som er prioritert for tiltak innenfor vannkraftsektoren. Fristen for å nå miljømålet for disse er allikevel utsatt til 2033.
- Øvrige vannkraftregulerte vannforekomster får «miljømål = dagens tilstand» for kvalitetselementer knyttet til vannkraftreguleringen. Altså legges det ikke opp til gjennomføring av tiltak vannkraftsektoren. Også habitattiltak, terskler o.l. er fjernet fra vannforvaltningsplanen.

Godkjenningsdokumentet kan leses på

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c85fcdd2d78f4e01948e687e52a30937/vannregion-trondelag-for-planperioden-2016-2021-326683.pdf>

Handlingsprogram for 2017

I desember 2016 vedtok fylkesrådet i Nord-Trøndelag og fylkesutvalget i Sør-Trøndelag handlingsprogram for 2017. Handlingsprogrammene kan leses på

<http://vannportalen.no/vannregioner/trondelag/plandokumenter/regional-plan-for-vannforvaltning-i-vannregion-trondelag-2016---2021/handlingsprogram-for-2017/>

Vedlegg 1

Tabell 5: Bekker som ble undersøkt for begroingsalger og kjemiske støtteparametere i 2016

ID vannforekomst	Navn vannforekomst	Kommune
133-61-R	Tilløpsbekker Eidsvatnet	Bjugn
	Volldalsbekken	
	Furunes meieri	
	Bekk fra setermyra	
	Skavdalsbekken	
133-28-R	Eidselva	Bjugn
134-78-R	Steinvikbekken	Bjugn
134-77-R	Kystbekker landbrukspåvirkede ved Nes (Hellemsbekken)	Bjugn
134-64-R	Botngårdselva	Bjugn
134-25-R	Tilløpselver til Brekkevatnet (Haugaelva)	Bjugn
134-81-R	Klakksbekken	Bjugn
136-40-R	Berfjorden, småbekker	Roan
136-25-R	Prestelva	Roan
136-49-R	Skjørafjorden, tilløpsbekker nord	Roan
	Bekk ved Hagadalen	
	Bekk ved Nordsjøen	
136-23-R	Straumselva nedre	Roan
136-51-R	Litlelva	Roan
136-54-R	Hofstadelva, nedre	Roan
135-124-R	Stordalselva midtre	Åfjord
135-125-R	Stordalselva midtre, tilløpsbekker	Åfjord
	Liabekken	
	Svabekken	
	Dalabekken	
	Bekk ved Moan	
	Bekk ved Kvennaparten	
135-36-R	Stordalselva nedre del	Åfjord
135-89-R	Hubekken	Åfjord
	Hubekken nedre	
	Bekk ved Joenget	
133-66-R	Dalabekken	Ørland
	Dalabekken o/ samløp Røstadelva	
	Dalabekken o/ samløp stamselva	
	Dalabekken v/ Karlsenget	
133-68-R	Røstadelva	Ørland
133-64-R	Biskopbekken (Vikkanalen)	Ørland
133-64-R	Biskopbekken	Ørland
137-13-R	Skippelva	Osen
137-39-R	Steindalselva	Osen

ID vannforekomst	Navn vannforekomst	Kommune
	Steinsdalselva nedre	
	Steinsdalselva midtre	
	Steinsdalselva v/ Engan	
137-99-R	Sørmelandselva, nedre del	Osen
137-100-R	Bekker til Steinsdalselva	Osen
	Grytelva	
	Torsteinengbekken	
137-57-R	Tilløpsbekker til Osen (Grovla)	Osen